

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár
Egyes szám ára fél dinár	

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Feladvó szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilježjeva (Zapolya) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 1
Kiadóhivatali telefonszáma 2
MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTANI NAPOK KIVÉTELVÉL

Veliki Bečkerek, 1922.

LII. évfolyam, 52. szám.

Kedd, március 7.

A mai minisztertanácsból.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 5.

Dr. Nincsiy Momesilló külügyminiszter tegnap este politikai utjáról visszatérve, Beogradba érkezett. Vele együtt jöttek dr. Kalina Antal a beogradi csehszlovák követ és a beogradi gazdasági konferenciára kiküldött cseh delegátusok. Ugyan- csak még az éjjel folyamán a fővárosba értek a lengyel megbízottak is.

Dr. Nincsiy külügyminiszter a mai minisztertanácsban közölte a kormánnyal a pozsonyi találkozás részleteit és azokat a megállapodásokat, amiket dr. Benessel kötött. A minisztertanácsban mindezeknek tudomásulvétele után, elhatározták, hogy a román bizottság késedelmes érkezése miatt, a mára tervezett konferenciát megnyitót, holnapra halasztják.

A tisztviselőlétszám redukálása.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 5.

Az indemnitási törvény rendelkezéseinek végrehajtására alakult bizottság tegnap folytatta az állami tisztviselők létszámának redukálásáról szóló tárgyalásait. A bizottság most a pénzügyminisztérium és a pénzügyi hivatalok tisztviselői karának névsorát revideálja és aszerint állítja össze az elbocsájtandó, illetve nyugdíjaztatásra kerülő hivatalnokok és alkalmazottak névjegyzékét. Bár a pénzügyminiszter már előzőleg, nagyarányban csökkentette a rezortjában működő tisztviselők létszámát, újabban javaslatot tett hatszáz alkalmazott elbocsájtására.

A falusi képviselők klubjának megalakulása.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 5.

Az újonnan megalakult parlamenti képviselői klub, a „Falusi képviselők klubja” tegnapi ülésén elnökséget választott. Elnök Divlyán Vitomir, alelnök és titkár pedig Benin Stevan bánáti országgyűlési képviselő lett. A klub ugyanezen értekezletén megállapodott a kormánnyal szemben követendő magatartása ügyében és úgy döntött, hogy azt a kormányt támogatja, mely leginkább goudját viseli a falusi népnek.

A nagybankok a deviza-rendelet ellen.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, márc. 5.

A pénzügyminiszter által kiadott valuta- és devizakereskedelmet szabályozó rendelet élénken foglalkoztatja a gazdasági és pénzügyi köröket. A „Torontál” beogradi munkatársa beszélgetett Beograd pénzügyi és gazdasági életének egyik vezető tagjával, Mitrovity Ljubával, egy beogradi nagybank vezetőjével, aki a rendeletről, annak káros hatásáról és beláthatatlanságáról nyílt következményeiről ezeket mondotta:

— Tagadhatatlan, hogy a kormány a dinár katasztrófális esését látva — mivel ezt mindenképpen megakarta akadályozni — jóhiszeműen hozta meg a kérdésszerű rendeletet. A kormány azonban a korábban kiadott és a valuta-devizakereskedelmet szabályozó rendelet során meggyőződhetett volna már arról, hogy a dinár esése egyáltalában nem függ össze a valuta- és deviza-kereskedelemmel.

A pénzügyminiszteri rendelet folytán a tőzsdén megszűnt a jegyzés, ami különféle, a kereskedelem ellen irányuló támadásokra

ad alkalmat. A bankok szövetségének elnöksége ezért tegnapi plenáris ülésén elhatározta, hogy a nyilvánossággal is közli a tőzsdesztrájk okainak valódi tényállását.

— Van-e kilátás arra, hogy a kormány megváltoztatja a rendeletet — kérdezte munkatársunk.

— Mindenesetre erősen remélik kereskedőink a rendelet módosítását. A gyárosok, kereskedők és bankárok tegnap erre vonatkozólag konferenciát tartottak Beogradban, amelyen a pénzügyminisztérium delegátusai is résztvettek. Az értekezlet szónokai elmondották, hogy a kérdéses rendelet az illetékes gazdasági és pénzügyi körök meghallgatása nélkül hozták meg és ennek köszönhető, hogy olyan rendelkezéseket sorol az fel, amik óriási károkat okoznak a külkereskedelemben.

Az ülésen azt a határozatot hozták, hogy lépéseket tesznek a rendelet módosítására, ennek megtörténte előtt kéri azonban a gazdasági szakértők meghallgatását.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, márc. 5.

A belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben kijelöli azokat a városokat, ahol a választáskor több szavazókört alakítanak. A rendelet szerint Budapesten négyszáztíz, Baján tíz, Debrecenben harmincnyolc, Győrött tizenhét, Hódmezővásárhelyen tizenhét, Kecskeméten huszonkettő, Komáromban négy, Miskolcon husz, Pécsen huszonkettő, Sopronban tizenhárom, Szegeden harminchat, Székesfehérváron tizenhét szavazókört alakítanak.

Budapest, márc. 5.

A lapok híradásai szerint a magyar kormány a választást április végéig szándékozik megtartatni. Ez a közelebb fekvő határidő jobban felel meg a miniszterelnök intenciójainak. Az intéző körök különösen figyelmet fordítanak arra, hogy a választások ne nyáron a mezei munkák idején, hanem olyankor történjenek, amikor a tavaszi munkák már befejeződtek, vagy az aratási munkák még nem kezdődtek meg.

A londoni amerikai nagykövet visszahívása.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Washington, márc. 5.

Harding, az Unio elnöke elhatározta, hogy Hardey londoni amerikai nagykövetet visszarendeli. Ennek oka még nem jutott nyilvánosságra, de egyes lapok úgy vélik, hogy Hardey nem minden tekintetben járt el a Fehérházból kapott utasítások szerint és egyébként tulajdonoson anglofilnek mutatkozott.

Az Osztrák-Magyar bank felszámolója.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, márc. 5.

Az Osztrák-Magyar Bank felszámolási munkái lassan haladnak előre. A tanácskozáson utóbb és újabb komplikációk merülnek fel. Jelenleg azért akadnak meg a további tárgyalások, mert nem tudnak meggyezésre jutni, hogy az utódállamok milyen hányadban részesedjenek a bank aranykincsében.

A genuai konferencia.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Praga, márc. 5.

A cseh külügyminiszterium hivatalos lapja mai számában cikket közöl a boulognei angol-francia kompromisszum jelentőségéről. Ezzel kapcsolatban feleleveníti azt a véleményt, amely szerint Európa rekonstrukciójának Cannesben felvett jelszava minden bizonnyal a győztes államok politikájának megváltoztatását jelenti. Akkoriban ezt az összes ellenséges országok különféleképpen magyarázták. Németországban a jóvátétel revízióját, Magyarországon a területi határozományok revízióját várták, Oroszországban pedig a párisi békemű csődjéről beszéltek. Mindegyik állam remélte, hogy a genuai konferencián részt vehet. Ez azonban nem fog megtörténni, miután Boulogneban sikerült a francia-angol ellentéteket elsimítani és így az ottani egyezmény értelmében a genuai konferenciát rövid időre elhalasztják és azon a békeszerződések és jóvátételek nem kerülnek tárgyalás alá.

Róma, márc. 5.

A genuai konferencia új határideje tekintetében az entente kormányai még nem jutottak megállapodásra. Valószínű, hogy majd csak husvét után tartják meg a tanácskozást.

Európanak egységes pénzrendszer kell.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, márc. 5.

Owen, a hírneves amerikai szenátor, rövid tartózkodásra Wienbe indult. Párisból való elutazása előtt nyilatkozott a Petit Parisien tudósítója előtt: Európanak nem szabad nacionalisztikusan, hanem európai módra gondolkoznia. A javak eséréjét egységes értékmérőnek kell végeznie; a valuták mai kaosza megakadályoz minden stabilizációt. A különböző pénzüemek nem hozhatók egységes aranyvalutára. Európanak szüksége van egy olyan „federal reserve sistem of banking” című szervezetre, ami az Egyesült Államokban van s amely lehetővé teszi az egységes, ingadozás nélküli aranyvalutát.

Tavaszi áru a kirakatokban.

A dinár, Zürich, Becskerek. — Drágaság minden vonalon. — Üzletek vevő nélkül.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, márc. 5.

A napok óta tartó verőfényes idő lassankint tavaszt varázsol a tél-tóba. A korzón nagy tömegekben hullámszik a sétálóközönség. Hiába, jól esik, oly hosszú téli szoborabság után a szabadlevegő. Sokan már felöltöztek is járnak, sőt akadnak olyan edzettek is, akik a kalap nélküli divatnak hódolnak. Minden jel tehát arra mutat, hogy ajtónkon kopog a tavasz. Ezt különben legkétségtelenebbül igazolja az a körülmény, hogy a becskereki fakereskedők tüzelőfát kaptak, ami mindenkor a tél után szokott bekövetkezni.

De nemcsak az utca és az emberek öltöztek tavaszi ruhákba, az üzleti kirakatok is időszerű képet öltöttek. A téli cikkek kikerültek az ablakokból és gondosan becsomagolva, benaftalinozva elhelyezték az üzlet legtávolabbi állványaira ahol nyári álmukat aludva, várják a tél újraébredését. Helyükbe ugyancsak az üzlet legelégdőbb részéről elővették a tavaszról maradt szezonárúkat, leporolták a port, kitisztították és rendbeszedett polájukat újra kitétték a csillogó üvegek mögé, persze előzőleg „új-donság” felirattal látták el.

Tavalyról maradt áru azonban sajnos, kevés van a kereskedők birtokában. Legnagyobb részét most az ősszel hozták, amikor a dinár árfolyama nem a legrőzsásabb volt. Még rosszabbul jártak azok a kereskedők, akik csak a múlt hónapban rendelték tavaszi készleteiket, mert a dinár esése folytán halatlant összegeket kell lefizetniük egy-egy áruért.

A tavaszi árak lassankint nyilvánvalóak lesznek és az árkolosszások kezdenek a maguk nagyságában kibontakozni. Bár részletes és pontos árjelzések még nincsenek, mindenesetre megállapítható — s ezt egy kereskedő mondotta, — hogy a tavaszi árak a tavalyiaknál lényegesen magasabbak. Az indok — sok adó, megcsúszott kiadás, drága munkabér — teljesen elfogadható s nem is okolhatjuk kereskedőinket a drágaságért, mert annak alapokait nem köztük, hanem az élelmiszer árának állandó emelkedésében, főleg pedig a nagyhatalmu Zürich dinárjegyzésében találhatjuk.

A kereskedők maguk is elégedetlenek és nem fogynak ki a panaszból. Vevő kevés van, az üzleti élet, a forgalom stagnál, az óriási értékek pedig kamatoztatlanul fekszenek a csak lassan fogyó áruban. A ruházatkodási cikkek terén most kissé fellendült a kereskedelem, ez azonban csak rövid ideig tart és később újra felveszi a régi, esendes üzletlenséget. Egy kész férfiöltöny ma három-négy-ötezer korona, egy méter szövet 500—1400 korona között váltakozik, a ruha elkészítésének díja pedig 900—1200 korona. Ilyen árak mellett nem is esoda, hogy nem akad vásárló. Manapság csak igazán az csináltat ruhát, aki halaszthatatlanul rászorult. Ugyanez a helyzet uralkodik a cipőnél is. A többi árunál pláne már csak a gazdag és vagyonos elemek képezik a vevőközönséget.

A moratórium elősegítője a dinár további esését.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, márc. 5.

A radikálisok képviselői klubja tegnap délután ülést tartott. Az értekezlet főtárgyát a kereskedők külföldi adósságainak kifizetéséről szóló törvényjavaslat képezte, melynek vitája most aktuálissá vált, lévén az a szkupstina holnap

ülésének napirendjére kitűzve. A radikális képviselők klubja, több képviselő felszólalása után egyetértett abban, hogy az országbeli kereskedők külföldi tartozásainak kifizetésére engedélyezendő újabb halasztás csak elősegítője a dinár esését.

Károly exkirály tartásdíja.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, márc. 5.

A nagykövetség tegnapi konferenciáján Károly exkirály apanázsának kérdésével foglalkoztak. Az utódállamok közös memorandumot terjesztettek a konferencia elé, amelyben egyetértően visszautasi-

tották azt a kívánságot, hogy az utódállamok viseljék Károly eltartási költségeit. A nagykövetség tanácsa az indokolást elfogadta és úgy döntött, hogy a volt király az utódállamok részéről nem tarthat igényt apanázsra.

A német párt megalakulása Becskereken.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, márc. 5.

Dr. Heinermann Alajos, dr. Weiterschan József, Jegl József, Krumenacker Károly, Merschbacher János, Wehner Ignác és Weiterschan János, mint a német-párt helyi szövetségének előkészítő bizottsága, március ötödikére, a Kaszinóban alakuló gyűlésre hívta meg a német nemzetiségű polgárokat.

A gyűlést délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg dr. Heinermann Alajos és egyúttal bejelentette, hogy az illetékes hatóság a gyűlés megtartásához az engedélyt megadta. A megjelentek az alakuló ülés elnökeül dr. Heinermann Alajost, titkárául pedig dr. Weiterschan Józsefet választották meg.

Dr. Heinermann elnök üdvözlő a megjelenteket, majd a párt alakulásának szükségességéről, ennek feladatairól beszélt és összetartásra buzdította a németeket. Szerinte a németek érdeke az, hogy külön pártban tömörüljen és a ma már fennálló politikai pártok egyikehez sem csatlakozzék.

Ezután dr. Weiterschan József felolvassa a német-párt hivatalos programját, amelynek szövege a Neue Zeit február elsején kiadott számában is megjelent. Ez a program magába foglalja, hogy a német-párt a királyhűség, az SHS államhoz való hűség alapján áll és hogy a németek az állam iránti kötelezettségét lelkiismeretesen teljesíteni kívánja. Azonban követeli, hogy politikai jogai élvezésének teljességébe jusson, a német nyelv használati joga biztosíttassék hivatalokban, hatóságoknál, hirdetések kiírásánál stb., az adózás egyenlőségét, a földbirtokreform teljes megvalósítását, végül szabad mozgást a törvények által megengedett kulturális, gazdasági, valamint szociális fejlődés tekintetében.

Tolveth Oszkár a párt megalakulásának szükségességéről beszélt. Hangoztatta, hogy a németek ja-

nuár huszonhatodika óta egyenlő polgárai az államnak, tehát egyenlő jogokat is vindikálhatnak maguknak. Ezért biztosra veszi, hogy az egyenjogúságot is elérik. Különös súlyt fektet arra, hogy a németek elemi iskolák mellett közép- és felsőbb iskolákat kapjon. A felolvasott programot helyesli, amely alkalmas arra, hogy az egész német-séget egyesítse. Sajnálatos látja azonban, hogy a német munkásság, bizonyos ellenséges indulattal viselkedik irántuk. Felhívja a munkásságot, csatlakozzék a párthoz, miután ez gazdasági, politikai és kulturális tekintetben nekik is megfelelő jogokat és előnyöket fog kivívni.

Mathie József tanár és Wilhelm Ferenc hozzászólása után megválasztották a tisztikart.

Elnök lett: Dr. Heinermann Alajos.

Elnökhelyettesek: Tolveth Oszkár, Merschbacher János és Weiterschan János.

Titkár: Dr. Weiterschan József. Jegyző: Wehner János.

Pénztáros: Krumenacker József. Választmányi tagok: Jegl József, Stagelschmidt Fülöp, Wilhelm Jakab, dr. Ellmer Gyula, Müller Vilmos, Mathie József, Annau József, Schwirtlich Alajos és Weiterschan Jakab Fülöp.

Vasúti forgalom Csehszlovákia és Magyarország között.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Prága, márc. 5.

Hivatalos helyről közlik, hogy március tizenötödikén helyreáll a közvetlen áruforgalom Magyarország és Csehszlovákia között és pedig Párkányánán—Érsekújváron keresztül.

A cseh-magyar telefonösszeköttetés. A csehszlovák gyáriparosok szövetsége lépéseket tett a cseh kormánytól, hogy állítsa vissza Budapesttel a telefonforgalmat. A kormány, elvben hozzájárult ennek megvalósításához.

HIREK

Drágább lesz a dohány. Beogradból jelenti tudósítónk: A beogradi állami egyedárúság vezetősége elhatározta, hogy a dohányneműk és a cigaretta árát husz-huszonöt százalékkal felemeli.

Eljegyzések. Müller József István-földön eljegyezte Frenc Julkicát.

Feldmann Eszti és Spitzer Rudolf (Debeljacsa) jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Előadás a tüdőbetegségről. Iszakovity Voisláv dr. ma délután tartja meg a moziban előadását a tüdőbajról. Az előadás három filmrészről áll és a közönség díjtalanul tekintheti meg.

Amerikai pénzsegély a melencei beteg gyermekekért. Az „Amerikai Commission To Serbia” newyorki segélyiroda levelet intézett dr. Grubity Andrea városi főjegyzőhöz, melyben közli, hogy a Melencén üdülő beteg gyermekek gyógyításának költségeihez, illetve eltartásához tizennyolcezer dinárral hozzájárul. Az összeget az egyesület már ki is utalta.

Nem fizették ki XV. Benedek pápa adományát. Rómából jelentik: A most elhunyt XV. Benedek pápa Faulhaber német kardinálisnak kétszáz ezer líróról szóló csekket küldött a háború alatt tüdővést kapott rokkant német katonák számára. Mivel a csekk a nemrégiben esődbe jutott Banca di Scintora szót, Faulhaber bíboros azt nem tudta beváltani és a pápaválasztás alkalmával visszavitte Rómába. XI. Pius pápa most közölte a bíborossal, hogy legnagyobb sajnálkozására mellett sem áll módjában, hogy a csekk összegét, amit elődje a rokkant német katonáknak szánt, kifizethesse.

A csatornába dobták a lova. Szava Bajszanski jómódu óbecsei gazdálkodó múlt hó 27-én Bácsföldváron volt látogatóban rokonainál, akiknél a látogatás napját régi jó bácskai szokás szerint borozgatással tette kellemesebbé. Este 10 óra felé Bajszanski felült lovára és elindult haza Óbecsére. Utja a régi kánális mellett vezetett. Lova, nem tudni mitől, megijedt és levetette gazdáját. Bajszanski — aki egyébként teljesen a bor hatalmában volt — estében a korlátot át a vízbe esett és abba belefult. A hűséges állat reggelig a parton jött-ment, lefőlyerítve, kereste gazdáját, ami a járókelőket figyelmessé tette. Hamarosan felismerték a lovat, keresni kezdték a gazdáját, de azt már csak halva emelték ki a vízből. Hozzá tartozói Bajszanski holttestét Óbecsére szállították és ott temették el.

Közös csehszlovák-osztrák vámvizsgálat. A cseh és osztrák hatóságok közös megegyezés folytán hétfőtől kezdve a köpesényi határállomás remisében közös határvizsgálat és utlevélláttaozást vezetnek be, hogy az utazóközönséget megkíméljék a kétszeres molesztálástól. A csehszlovák és osztrák határvizsgáló közegek a hétfői napon már az első vonat érkezését és indulását is a közös vizsgálat új rendszerével fogják ellenőrizni.

A vagyonbejelentési akció — hivatalos titok. A „Csehszlovák Jog” című lap írja: Egy házastársak között folyamatban lévő polgári perben egy törvénytörés megkeresése a pénzügyminisztériumot annak közlése iránt, hogy a felek melyike és milyen összegben jelentett be az összeírás alkalmából bizonyos betétkönyveket. A pénzügyminisztérium a megkeresésre a választ megtagadta azon indoklással, hogy az összeírás akció alkalmával nyert valamennyi adat hivatalos titok, csak a pénzügyi hatóságok használatára szolgál és tekintettel a vagyondezmáról szóló törvény rendelkezéseire, az adózó engedélye nélkül sem más személlyel sem más hatósággal nem közölhető.

Modern táncoktatás Veliki Beeskereken. Richárd és Louys Rosenberg neves baletmesterek beogradi tevékenységüket sikeresen befejezve, a Messinger-intézet és a helybeli zárda, valamint számos előkelő család meghívására a közeljövőben itt is táncoktatást fognak tartani a legújabb táncokból. Balet. Plasztikán. Karakter-táncokon kívül Shymmi, Foxtrott, Boston á la Paris, Tangó, One-Stepp szerepel a két kitűnő táncpedagógus programjában és tanításuk akadémikus jellegű. Műtán az akadémiai jellegű táncoktatás egyedül az, amely a tánc tulajdonképpeni értelmét és alapját, valamint hivatását teljesíteni képes, a két agilis fiatal ember a legmesszebbmenő támogatást érdemli.

Aki 35 élt nyelvet beszél. Prágából írják, hogy a külügyminisztérium egy 30 éves követségi titkára, névszerint dr. Heidrich 35 élt nyelvet beszél, beutazta egész Európát, Egyiptomot, Amerikát, Kanadát és most Skandináviában az ottani nyelvek elsajátítására törekszik.

Az orosz segélyakció második napi gyűjtésének eredménye a következő: A vármegye tisztviselői körében: Szvetiszlav Rajity alispán 100, dr. Andrija Vasily ügyvéd 100, Alexander Martinovity joghallgató 30, Peter Stajer 20, Lajos Keks 20, Dusan Conity megyei levéltárnok 12, Dusan Radojesevity megyei főjegyző 10, Dusan Nikoly megyei jegyző 10, Vasza Bérity megyei jegyző 10, Szvetozar Krszity megyei jegyző 10, Alexander Popovity allevéltárnok 10, Petar Bozidar megyei gazdaszt 10, Adam Knab megyei mérnök 10, Gyorgye Rasity megyei kiadó 10, Nikola Szeftanovity főispáni titkár 10, Jozsif Cene segédtszt 10, Angyelija Borin 10, Szeftan Banacsak 10, Irma Hirtenstein segédtszt 10, Petar Lafleur 10, Giga Vuletin 10, Istvan Stein 10, Ljuba Gavrilo segédjegyző 5, Olga Ignatovity segédtszt 5, Miksa Majoros 5, Krszta Jovanovity 5, Gyorgye Bigler 5, Jovan Pfeifer 5, Lujza Bornhauzer 5, Vladimir Nestorov 5, Emil Putnik 5, Jelka Gyorgyevity 5, Jelena Brasovan 5, E. Kovalszki 5, Mara Szojkovity 5, Leposzava Dorjanovity 5, Milos Cselekity 5, Milivoj Gagjanszki 5, Natija Biderman 4, Zsarko Popov 3, Jovan Perisity 3, Geza Gersl 2, Milena Oprejan 2 dinárt adományozott.

A Banatska Trgovačka Agenciája irodahelyiségét áthelyezte a Főutca 611/27. sz. házába, ahol ezelőtt a „Futár” szerkesztősége volt. Telefonszám 32.

Zanella elmenekült Fiuméből

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, márc. 5.
Fiuméből jelentik: Zanella Richárd fiumei kormányelnök Fiuméből Susákon át Bakarba menekült. Fiumében a csatározások megszüntek. A tegnap nap nyugodtan telt el.

Beograd, márc. 5.
A beogradi kormány tegnap hiteles értesülések alapján közölte, a fiumei eseményeket a nagyhatalmakkal. A kormány egyttal kérte az ententeot, hogy védje meg a Fiumében lakó szerbeket és horvátokat a fascisták erőszakoskodásaitól.

Budapest, márc. 5.
A Susákról érkező jelentések szerint hajnali fél négy órakor ezernél több fascista érkezett Triesztből Fiuméba. A csapatok páncélautomobilokon jöttek, a város határában leszálltak és gyalog vonul-

tak Fiuméba. A város központi részébe érkezve, megtámadták a rendőrkapitányságot azzal az ürüggyel, hogy az horvát elemekkel van tele. A rendőrség embereit részint a kormánypalotába, részint a questurába és kaszárnyákba szoritották. Ugyan ebben az időben befutott a fiumei kikötőbe három torpedónaszád, melyekről ötvennél több ágyulóvést tettek a kormánypalotára. A palotát környékező épületek erősen megrongálódtak, Susáknak is kijutott néhány lövés. Hosszas harc után Zanella kormánya belátta az ellenállás céltalanságát és délután öt órakor a meghódolás jeléül kiűzte a palota ormára a fehérlobogót.

Az olasz csapatok és karabinierek töfönül várták az események kialakulását. A fascisták félegykor becsüntették a tüzelést, majd egykor újra megkezdték a harcot.

Egy ország valuta nélkül. Egy bási bank táblázatot állított össze az európai államok valutájának elértéktelenedéséről. Elriasztó számok beszélnek ebben a népek szenvedéseiről és kövér betűk hirdetik egy-két boldog semleges spekuláns felszökkenő valutáját. Egyetlen ország neve szégyenkezik vagy büszkélkedik a táblán valutáris gondok nélkül. Albánia az a paradicsom, ahol ninesen kurzus, zürichi jelenítés, spekuláció, tönkremenetel, igaz, hogy hadimilliomos sinesen. Albánia mégis él, sőt fejlődésében van. A németek visszakerhetnék az albánoktól azt a szivességet, amit Wied fejedelemmel tettek. Valutáris gondoljaik egy részét magukra vállalhatnák az albánok.

A metőr és a rendőr. Metőrnek hívják a nyomdákban azt az első betűszedőt, aki a kiszedett cikkeket oldalakra „tördeli”. Metőr-tördelő. A kolozsvári „Ellenzék” című lap összerombolásával kapcsolatban írják onnan a következő humoros esetet:

A rendőrség éjszakára egy őrszemet hagyott a rombolás helyszínén. Reggel elsőnek a metőr szokott bemenni a szerkesztőségbe, hogy az este elkészült kéziratokat a nyomdába levigye. Ezen a reggelen is így történt. A metőr mit sem tudva az éjszaka történetéről, gyanutlanul be akart menni a helyiségbe. A rendőr azonban az ajtóban megállította:

— Mit akar itt?
— Én vagyok kérem az „Ellenzék” tördelője...

— No csakhogy jelentkeztél te jó madár, hát te tördeltél itt tegnap — mondotta a kötelességtudó rendőr és nyakon fogta.

Nagyon nehezen lehetett csak a szegény embert kiszabadítani.

Szaporodnak a munkanélküliek Angliában. Az angol munkaügyi miniszter jelentést adott ki, amely szerint Angliában újabb húsznyolcezer emberrel emelkedett a munkanélküliek száma. A lapok ezt aggasztó tünetnek tartják és sürgetik a minisztert hogy tegyen meg minden lehetőt a munkaalkalom emelése érdekében.

Helyreigazítás. A Torontáli Agrárbank R.-T. szombati számunkban megjelent zárszámadásából tévedés folytán kimaradt az igazgatóság névsorából dr. Dimitrijevit Milivoj neve, amit ezton helyreigazítunk.

Stinnes Hugó szálladakat vásárol Oroszországban. Berlinből jelenti tudósítónk: Stinnes Hugó nagy üzleti vállalkozásokat tervez Szovjet-Oroszországban. A hamburgi forgalmi társaság, amely az ő alapítása s melynek részvénytöbbsége az övé, már régen összevásárolt sok oroszországi városban több nagy vendégfogadót. Most a vállalat tárgyalásokat kezdett a moszkvai szovjetkormányval s annak révén egy pétervári és moszkvai részvénytársasággal, hogy megvásárolja Pétervárot az Astoria Hotelt, Moszkvában pedig a Metropol szállodát. Időközben a szovjetkormány és az orosz társaság megbízottai Berlinbe jöttek, hogy ott folytassák a tárgyalásokat. A hamburgi vállalat számít rá, hogy rövid időn belül fel fog lendülni Oroszországban az idegenforgalom.

Félnek az amerikaiak a németek konkurencijától. Az amerikai Egyesült államok sajtója behatóan foglalkozik a német versenynyel, mely főleg hamuszir, kézműáru, ruházati, kárpári cikkekben és játékszerekben leküzdhetetlen. A német cikkek árai félakkora, mint az amerikaiaké. A filadelfiai kikötőben 1921. évben kétszer annyi árut raktak ki, mint 1920. évben.

A híres belackvai Carnevalnapok lezajlottak. A három napig tartott álarcos és jelmezes felvonulások megtekintésére összesereglett idegen látogatók számát 6000 főre becsülik. Csak a belackvairiak vendégszeretetének köszönhető ez a befogadó képesség, mert hiszen az egyetlen szálloda és még más 2-3 kisebb vendéglő erre képes nem volna.

Papirinség Budapesten. Budapestről táviratozza tudósítónk: Az egész kontinensen érezhető szállítási nehézségek miatt, a papirbeszerzés körül állandó akadályok merültek fel. A beállott papirinség következtében mártól kezdve több pesti lap színes papíron jelenik meg.

Orvosi látogatási díjak Beeskereken. Az orvosi díjak ez évben Beeskereken a következők: Egy orvosi látogatás 25 dinár. Orvosi consiliumnál minden orvos részére 50 dinár. Éjjel ennek kétszerese. A háziorvosi honoráriumok ennek arányában fel emeltetnek.

Német iparművészeti kiállítás Moszkvában. A moszkvai iparművészeti múzeum tanácsának felhívása folytán ez év nyarán német iparkiállítást rendeznek Moszkvában. A termeket, amelyekbe a kiállítást elhelyezik, már kijelölték. A rendező bizottság a kormánytól ígéretet kapott, hogy a felmerülő költségek egy részét az állampénztár viseli. A lapok széleskörű propagandát indítottak a kiállítás érdekében.

Károly exkirály eltartási költségei. A nagykövetség konferenciája felhívást intézett Károly exkirályhoz, hogy ingó és ingatlan vagyongyaráról terjesszen egy kimutatást a konferencia elé. Ugyanis a nagyentente a kisententera akarja hártani a volt király és családjának eltartási költségeit, azonban a kisentente vonakodik a kiadásokat viselni. Most majd megvizsgálják Károly vagyoni viszonyait és azokhoz mérten döntenek aztán ebben a kérdésben.

A „Fáklya” Ady-délutánja

— A „Torontál” tudósítójától. —

A „Fáklya” irodalmi és művészeti heteti folyóirat szerkesztősége vasárnap délután rendezte második irodalmi előadását.

Ezt az előadást ezttal az új magyar költészet kimagasló szellemének, Ady Endre poézisének szentelte s a „Fáklya” kulturális tevékenységének értékéről ez az előadás is kiváló bizonyosságot nyújtott.

Az előadást, amelyre most is nagy számban gyűlt össze Beeskerek kulturáért lelkes közönsége, Somfai János, a „Fáklya” szerkesztője vezette be s előadásában Ady poézisének, az új magyar kultúrásellemnek színeit, mélységeit, erőt, szárnyalását jellemezte s a belőle sugárzó hangulatot festette.

Utána Engel Margit Ady négy versét szavalt s pompás jellemzésel, színnel és igazsággal adta elő mindegyiket a közönség zajos tetszése mellett.

Most Ady prózáját mutatta be Földes Miklós tanár Ady két novellájának kitűnő kifejező előadásával.

A prózára ismét mélyzengésű Ady-versek csöngtek föl. Hajdu Aranka szavalt el három Ady-verse s színes, erőteljes és kifejező előadásával minden részletében meggyőzően tolmácsolta Ady poézisének mélységeit. Zajos taps honorálta szép szavaltását.

Az előadói asztalnál ezután dr. Hesslein József szerkesztő jelent meg, aki finom Ady-tanulmányt olvasott föl, amelyben Adyt mint a pompás szavak mesterét rajzolta élénk tetszés mellett.

A magas nivóju irodalmi délutánt Neumann Irma fejezte be Ady néhány finom versének mélyen átértett és nemes előadásával, amely szintén nagy hatást keltett.

Hét óra felé ért véget a szép irodalmi délután, amely a közönségben ezttal is a legteljesebb megelégedést és elismerést keltette.

Csak idegen valutáért lehet Ausztriában nyaralni

Dinárt, frankot, cseh koronát, leit és dollárt kérnek. — Készülődés a nyárra. — Előre meghatározott ár nélkül adják ki a lakásokat — Az osztrákok Nyugat-magyarországra özönlenek

A Torontál wieni szerkesztőségétől.

Wien, márc. 5.

A hőmérő ugyan még tíz fokot mutatott nulla alatt, az emberek még prembundába is dideregnek, de Ausztriában már is megkezdődött a hajszja a nyaralások után. A békeszerződés Magyarországot megszólítván minden szép nyaralóhelyétől megfosztotta. Ausztriának azonban, habár Saint Germainban szintén jól elbántak vele, hagyott jó egynehányat. A külföldiek jó váltájuk segítségével már most igyekeznek lefoglalni Badenben, a Semmeringben, Salzkammergut, Tirol és Karintia hegyei fűvényében és tavainak partjain a legszebb szobákat és miután majdnem mindenütt téli szezon is van, a januári üdülést használják fel arra, hogy mindjárt szobáról gondoskodjanak a nyárra. Sok külföldi, főleg csehek, románok, magyarok és jugoszlávok gondolnak arra, hogy Ausztriában töltsék a nyarat. Illetékes helyeken az egyes osztrák tartományok főnökeinél, az idegen forgalmi irodákban, az ismertebb osztrák üdülőhelyeken, a polgármesteri hivatalokban érdeklődünk az iránt, hogy körülbelül milyen áron lehet a jövő nyáron szobát és ellátást kapni.

A feleletekből megállapíthatjuk, hogy az osztrák alpesi fürdőhelyek rendkívül nyári szezonra számíthatnak, de árat egyáltalán nem hajlandók mondani, mert nyári feltételeket az osztrák korona állásától teszik függővé. A legtöbb válaszból az tűnik ki, hogy az osztrák lakosság a külföldiekkel szemben nem lesz nagyon engedékeny. A szanatóriumok éppen a minap egyeztek meg abban, hogy az árakhoz Magyarország polgárai 25 százalékos, Csehszlovákia, Románia, az SHS királyság alattvalói 50 százalékos, a nyugati országok polgárai 100 százalékos pótdíjat tartoznak fizetni és a nyaralóhelyek lakossága körében is az a hangulat, hogy a lakásért az idegenektől idegen valutákat követeljenek. Wien közvetlen közelében, a Semmeringben, Badenben, Vöslauban és Reichenauban igen nagy a drágaság. A salzkammerguti lakosság egyáltalán nem hajlandó az árakról nyilatkozni és amennyiben a nyári hónapokra már most kiadja szobáit, a szerződésben kiköti magának, hogy az árakat csak a nyár folyamán fogja megállapítani. A téli ellátás ezeken a helyeken most napi nyole-tizezer osztrák koronát tesz ki, de azt hiszik, hogy nyárig ez az összeg legalább kétszeresére emelkedik. Kislakásokat Salzkammergutban 120.000-150.000 korona között adnak bérbe. A lakástulajdonosok azonban fenntartják maguknak a jogot, hogy a szerződésektől minden kártérítés nélkül visszaléphetessenek.

A Salzkammergut középpontja: Salzburg városa nagy szezon reméi; az ünnepi előadásokat Max Reinhardt fogja rendezni, az operaelőadásokat Richard Strauss dirigálja és a Kapuzinerbergen valószi-

nüleg megnyílik a játékkaszinó is. Karintia ismertebb fürdőhelyein a wörthi-tó partján: Pörschachban, Veldenben, Trümpendorffban ma még szintén nem fogadnak el megrendeléseket a villatulajdonosok, mert Karintia fekvésénél fogva elsősorban a jóvalutájú olaszok és jugoszlávok, azonkívül a magyarok látogatására számíthat.

Tirol ismertebb helyein azt remélik, hogy a közeli országból jönnek majd tömegesen a nyaralók és ehhez képest a német márka árfojlyama szerint fogják megszabni az árakat. Csak Kelettirol néhány szerényebb helységében lesz a nyaralás költsége olyan, hogy azok is igénybe vehetik, akik nem a tőzsdéjatek, hanem a munka fáradsalmait óhajtják a nyáron kipihenni. Érdekes az az információ, amelyet az egyik hivatalban adtak és amely szerint osztrák részről a nyárra a legnagyobb érdeklődés Ausztria új tartománya, a nyugatmagyarországi vidékek iránt nyilvánul meg.

Ezek a helységek és falvak ugyan rendkívül egyszerűek, sőt primitíven vannak berendezve, de az osztrák nép végre egyszer egészséges és ehető élelmet akar és ezért igen sokan azt tervezik, hogy a nyarat Savanyukuton, Nagymarton és Kismarton, valamint Ágfalva és Rohonc környékén fogják eltölteni.

Az utódállamok közül csak Csehszlovákia képviselteti magát jelentékenyebben a bécsi vásáron.

Jugoszláviából főként az új tartományokból jönnek. — A magyar és román kereskedők csak igen kis számmal vesznek részt. — Amerikából várhatóan nagy az érdeklődés. — Március közepén megnyílik a második Wiener Messe. — A tavaszi vásáron mintegy 4000 kiállító vesz részt.

A Torontál wieni szerkesztőségétől.

Wien, márc. 5.

A tavaszi wieni vásárra már sezenyen folynak az előmunkálatok. A jelentkezés határideje lezárult és ezek eredményeként mintegy négyezer kereskedő és iparos fogja portékáit a március közepén megnyíló vásáron kiállítani. Ezek szerint a tavaszi vásár háromszor olyan nagy lesz, mint az első, mely az őszszel volt. A wieni vásár jelentőségét elvitatni nem lehet, éppen ezért érdekes áttekintést szereznünk arról, hogy az egyes államok képvisellete milyen lesz ezen. Az első, amit érdeklődésem folytán megtudtam, az volt, hogy a gazdag valutájú országok érdeklődése feltűnően nagy. Különösen az amerikai Egyesült-Államokból érkezik rendkívül sok érdeklődés és biztosra lehet venni azt, hogy az amerikai vásárlók nagy számmal fognak megjelenni a vásáron. Ugyancsak élénk érdeklődés észlelhető Angliában és Franciaországban is a második wieni vásár iránt. A kiállítók legnagyobb része ugyan belföldről rekrutálódik, azonban a német kiállítók is nagyobb számmal lesznek képví-

selve. Az utódállamok részvétele ezzel szemben meglehetősen és várhatóan gyenge. Csehszlovákiából ugyan számos kereskedő jelentkezett, a többi utódállamok azonban nem mutatnak nagyobb érdeklődést. Csehországból főképp textilárúkat fognak kiállítani, de képviselve lesz a csehszlovákiai ipar majd minden ága. A vásár vezetősége igen sajnálja, hogy a szlovenszkói fatermelő ipar a vásáron nem vesz részt. Igen kevés jelentkezés történt Magyarországról. A Wiener Messe vezetői ezt még mindig politikai feszültség eredményeként tudják be. A magyar kiállítók száma mindössze a Ganz-Danubius művekre és még néhány gépgyárra szorítkozik. Jugoszláviából főként Horvátországban és Szlovéniában mutatkozik nagyobb érdeklődés, azonban a jugoszláv kiállítók száma elenyésző lesz és az SHS államból inkább majd csak venni akaró kereskedők fognak feljönni a Wiener Messere.

A legkevesebb érdeklődés az utódállamok közül Romániában mutatkozik. A királyságbeli, valamint az erdélyi kereskedelem és ipar köréből alig történt jelentkezés. A vásár vezetősége azt sem tudja, vajon jönnek-e az idén vevők Romániából. Az őszi vásárra számos bukaresti kereskedő jött fel és ezek tényleg nagyobb üzleteket kötöttek, főleg diszmutárgyakban és egyéb luxuscikkokban. Hogy az idén milyen lesz a román kereskedők részvétele, azt még a vásár vezetősége sem tudja. Mindent összevéve tehát, meg lehet állapítani, hogy az utódállamok kereskedelmi és ipari körei nem tulajdonítanak a wieni vásárnak olyan jelentőséget, amelyet az megérdemelne. sz. p.

A kiadóhivatal telefonja ... 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Pincemester

józan, erélyes ember, aki a palaekbor szakszerű kezelését érti, felvétetik

Röler Vilmos és Fia cégnél, bornagytermelők V r s a c.

Érdekes művészi terv kiviteléhez levelezésbe lépnek

intelligens finom lelkű nővel. Csakis fiatal és nagyon szép nők irjanak, akiknek kifogástalan alakjuk van. Kételkedők jellege alatt írhatnak. Titoktartás természetesen. Kimerítő fényképes leveleket „Filmgirt” jellege alatt a Torontál kiadóhivatalába kérek. :-

Férfi ruhá eladó

336 Uri-utca 3. sz. alatt. Megtekinthető délelőtt 11-12 óráig és délután 3-5 óráig.

Pozív

na XXIX. redovnu glavnu skupštinu

„Prve Mokriške Štedionice”, koja će se održati u zavodskim prostorijama dne 15-og aprila 1922. godine u 4 satah posle podne, na koju se p. n. deoniciari učtivo pozivaju. Ako onda skupština ne bi bila u pogledu rešavanja pravomoćna, održaće se skupština 29-og aprila 1922. godine u 4 satah posle podne

Dnevni red:

1. Izveštaj upravnog odbora i podnasanje bilansije za 1921. godinu.
2. Izveštaj nadzornog odbora i predlog istoga u pogledu podele čistog dobitka.
3. Ustanovljenje bilansije i donosanje zaključka o podele čistog dobitka.
4. Davanje oprosnice.
5. Ustanovljenje plate uprave i nadzornog odbora.
6. Izbor dvojice članova za overavanje zapisnika.
7. Eventualni predlozi

U Mokrišu, 1-og marta 1922.

Antal Turzan s. r. predsednik

334

Kereskedelmi hirdetési iroda Beograd

Jug. Bogdanova ul. 14. Telefon 21-11.

Elfogad mindennemű hirdetéseket: vétel, eladás, butor, árlejts, házassági ajánlat stb. azokat minden lapban, folyóiratban, napárakban, amelyek a királyság területén megjelennek, éppgy a külföldi lapokban is közléseszen. Elfogad hirdetéseket a Torontál részére is.

Helybeli nagyobb vállalatnál

biztos jövedelemre

számíthat agilis ügynök. — Ajánlatok „Biztos jövedelem” jellegre eddigi működése megjelölésével a „Torontál” kiadóhivatalába küldendők

Aki mész- és cement-

szükségletét idejében fedezni akarja, már most megrendelheti kisebb mennyiségben vagy vagonteleiben. Mész direkt az égetőkemencéből érkezik. STEIN IGNÁC Debeljacsa. Telefonsz. 20.

Egy okleveles gyógyszerész és egy gyógyszerészgyakornok azonnal felvétetik

E. NIKOLIĆ gyógyszerárban Veliki Beeskerek.

Mész- és téglaegető

Veliki Beeskereken, a keskeny-vágányu vasut és a Béga-folyó közelében, eladó, esetleg bérbeadó. 330

Főmolnár

állást keres azonnali belépésre. 331

Szilvórium

prima minőségben, előnyös áron beszerezhető. KOHN IGNÁC szilvóriumfőzdejében Vel. Beeskerek, a nagyhid mellett. Telefon 91.